

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Психологічне консультування в організаціях
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій. Кафедра психології, політології та соціокультурних технологій
Розробник(и)	Колісник Людмила Олексіївна
Рівень вищої освіти	Другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	16 тижнів протягом 2-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 5 кред. ЄКТС, 150 год. Для денної форми навчання 48 год. становить контактна робота з викладачем (24 год. лекцій, 24 год. практичних занять), 102 год. становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітньої програми "Організаційна психологія"
Передумови для вивчення дисципліни	Основи організаційної психології та психологія праці, Професійна психодіагностика
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Курс спрямований на формування знань, навичок та компетенцій, необхідних для здійснення консультативної роботи в організаціях.

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Вступ. Роль та місце консультуючого психолога в організації.

З історії становлення організаційної психології. Задачі консультуючого психолога в організаціях. Роль психолога в створенні позитивної корпоративної культури та підтриманні сприятливого робочого середовища. Взаємозв'язок психологічної підтримки та збереження психічного здоров'я на робочому місці.

<p>Тема 2 Індивідуальна траєкторія професійного становлення організаційного психолога. Модель ефективного консультанта (особистісні якості та кваліфікація консультанта). Система цінностей консультанта. Вплив професії на особистість психолога. Професійна підготовка організаційного психолога.</p>
<p>Тема 3 Рівні реалізації професійної діяльності організаційного психолога. Робота організаційного психолога на індивідуальному рівні. Консультування на рівні групи та команди. Консультативна робота на рівні організації.</p>
<p>Тема 4 Окремі питання діяльності консультуючого психолога в організації. Етичні та професійні стандарти у практиці консультуючого психолога в організації. Мультикультурні та інтернаціональні питання в консультативній психології. Особливості роботи організаційного психолога з менеджментом організації.</p>
<p>Тема 5 Типові запити клієнтів у роботі консультуючого психолога в організації. Самовизначення та самореалізація Мотивація та опір змінам Міжособистісні стосунки співробітників Кризовий менеджмент Менеджмент конфлікту ролей Професійне вигорання</p>
<p>Тема 6 Методика проведення психологічної консультації. Структура процесу психологічного консультування. Задачі першої зустрічі з клієнтом. Консультативний контакт та терапевтичний клімат. Перенесення та контрперенесення у консультуванні та терапії. Види вербальних та невербальних втручань у психологічному консультуванні. Коучингові технології в роботі організаційного консультуючого психолога.</p>

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	Застосовувати методи та техніки консультативної допомоги на практиці.
РН2	Структурувати процес консультування та застосовувати психотехнічні методи і прийоми відповідно до завдань кожної стадії консультування
РН3	Надавати консультативну допомогу різним категоріям клієнтів.
РН4	Описувати і аналізувати консультативний випадок.
РН5	Виявляти етико-професійні якості психолога-консультанта.
РН6	Планувати та проводити наукові дослідження із зв'язом матеріалів власного досвіду консультативної роботи

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.

Для спеціальності 053 Психологія:

ПР4	Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.
ПР5	Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР8	Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.
ПР9	Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.
ПР11	Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.
ПР13	Комплексно забезпечувати збереження та покращення психічного благополуччя працівників організації у транзитивному суспільстві.

7. Роль освітнього компонента у формуванні соціальних навичок

Загальні компетентності та соціальні навички, формування яких забезпечує навчальна дисципліна:

СН1	ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
СН2	ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
СН3	ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
СН4	ЗК8. Здатність розробляти та управляти проектами.

8. Види навчальних занять

Тема 1. Вступ. Роль та місце консультуючого психолога в організації.	
Лк1	"Вступ. Роль та місце консультуючого психолога в організації." (денна) З історії становлення організаційної психології. Задачі консультуючого психолога в організаціях.
Лк2	"Вступ. Роль та місце консультуючого психолога в організації (частина 2)" (денна) Роль психолога в створенні позитивної корпоративної культури та підтриманні сприятливого робочого середовища. Взаємозв'язок психологічної підтримки та збереження психічного здоров'я на робочому місці.
Пр1	"Вступ. Роль та місце консультуючого психолога в організації." (денна) Пояснення сутності та функцій ролі консультанта в організаціях. Виокремлення ключових аспектів, які визначають цю роль. Аналіз важливості інтеграції психологічних послуг у діяльність організацій. Приклади окремих областей, де психолог може бути корисним.

Пр2 "Вступ. Роль та місце консультуючого психолога в організації (частина 2)" (денна)

Елементи та цінності, що визначають позитивну корпоративну культуру. Вплив позитивної корпоративної культури на ефективність організації. Психологічні аспекти, що впливають на формування корпоративних цінностей та норм. Консультування та підтримка співробітників у впровадженні корпоративної культури. Взаємодія з керівництвом для впровадження корпоративних цінностей. Роль комунікації в формуванні та посиленні позитивної корпоративної культури. Психологічні підходи до вирішення конфліктів та побудови позитивних відносин. Зв'язок між психологічною підтримкою та загальним станом психічного здоров'я працівників. Профілактика психічних перевантажень та стресових ситуацій. Стрес на робочому місці та його вплив. Психологічні техніки для підтримання психічного здоров'я. Роль робочого середовища у збереженні психічного здоров'я.

Тема 2. Індивідуальна траєкторія професійного становлення організаційного психолога.

Лк3 "Індивідуальна траєкторія професійного становлення організаційного психолога." (денна)

Модель ефективного консультанта (особистісні якості та кваліфікація консультанта). Система цінностей консультанта. Вплив професії на особистість психолога. Професійна підготовка організаційного психолога.

Пр3 "Індивідуальна траєкторія професійного становлення організаційного психолога." (денна)

Емпатія та слухацькі навички. Аналітичне мислення та творчість. Знання та вибір методів консультування. Етичні принципи та професійні цінності. Важливість усвідомлення особистих цінностей. Емоційне вигорання та стресові фактори. Розвиток професійної самоідентифікації.

Тема 3. Рівні реалізації професійної діяльності організаційного психолога.

Лк4 "Рівні реалізації професійної діяльності організаційного психолога." (денна)

Робота організаційного психолога на індивідуальному рівні. Консультування на рівні групи та команди. Консультативна робота на рівні організації.

Пр4 "Рівні реалізації професійної діяльності організаційного психолога." (денна)

Психологічна підтримка співробітників: розвиток особистісних ресурсів; робота з власними обмеженнями. Кар'єрна консультація та розвиток: підтримка у плануванні кар'єрного росту; розвиток навичок самоменеджменту. Вирішення конфліктів та зміцнення командного співробітництва. Формування ефективних комунікаційних стратегій. Фасилітація роботи групи та стимулювання творчого співробітництва. Розвиток лідерських якостей в команді. Організаційний аналіз: виявлення ключових проблем та потреб організації; здійснення аналізу ефективності робочих процесів. Проектування інтервенцій для підвищення продуктивності та задоволеності на роботі. Моніторинг результатів впровадження програм.

Тема 4. Окремі питання діяльності консультуючого психолога в організації.

<p>Лк5 "Окремі питання діяльності консультуючого психолога в організації." (денна)</p> <p>Етичні та професійні стандарти у практиці консультуючого психолога в організації. Мультикультурні та інтернаціональні питання в консультативній психології. Особливості роботи організаційного психолога з менеджментом організації.</p>
<p>Пр5 "Окремі питання діяльності консультуючого психолога в організації." (денна)</p> <p>Принципи етичної поведінки психолога. Довіра та конфіденційність у взаємодії з клієнтами. Перші кроки у вирішенні конфліктних ситуацій. Відповідальність та професійна компетентність. Вплив культурних стереотипів на процес консультування. Створення адаптивних підходів до різних культурних контекстів. Культурна чутливість та адаптація методів. Розробка підходів, що враховують культурні особливості клієнтів. Використання інтеркультурних комунікаційних стратегій. Підтримка в розвитку лідерських якостей менеджерів. Фасилітація робочих груп для досягнення стратегічних цілей.</p>
<p>Тема 5. Типові запити клієнтів у роботі консультуючого психолога в організації.</p>
<p>Лк6 "Типові запити клієнтів у роботі консультуючого психолога в організації (частина 1)" (денна)</p> <p>Самовизначення та самореалізація. Мотивація та опір змінам.</p>
<p>Лк7 "Типові запити клієнтів у роботі консультуючого психолога в організації (частина 2)" (денна)</p> <p>Міжособистісні стосунки співробітників. Кризовий менеджмент.</p>
<p>Лк8 "Типові запити клієнтів у роботі консультуючого психолога в організації (частина 3)" (денна)</p> <p>Менеджмент конфлікту ролей. Професійне вигорання.</p>
<p>Пр6 "Типові запити клієнтів у роботі консультуючого психолога в організації (частина 1)" (денна)</p> <p>Розуміння власної ідентичності. Пошук особистих цінностей та переконань. Роль соціального середовища у формуванні ідентичності. Самопізнання як ключ до виявлення внутрішніх ресурсів. Перешкоди та можливості на шляху до самореалізації. Психологічні чинники, що впливають на мотивацію. Вплив страху та невизначеності на опір змінам. Аналіз випадків. Відпрацювання навичок консультативної роботи.</p>
<p>Пр7 "Типові запити клієнтів у роботі консультуючого психолога в організації (частина 2)" (денна)</p> <p>Розвиток ефективної комунікації на робочому місці. Вирішення конфліктів та побудова позитивних відносин. Вплив лідерського стилю на міжособистісні стосунки. Психологія підтримки та мотивації співробітників. Виявлення ознак можливих кризових подій у колективі. Розробка стратегій попередження кризових ситуацій. Психологічна підтримка у період після кризової ситуації. Відновлення робочої ефективності та благополуччя співробітників. Аналіз випадків. Відпрацювання навичок консультативної роботи.</p>

Пр8 "Типові запити клієнтів у роботі консультуючого психолога в організації (частина 3)" (денна)

Виявлення та аналіз рольових конфліктів: Рольова незгода та невідповідність очікуванням. Вплив рольових конфліктів на психологічний стан співробітника. Стратегії вирішення рольових конфліктів. Психологічна підтримка та розв'язання конфлікту. Роль психолога у налагодженні гармонійних стосунків. Прояви та фактори професійного вигорання. Симптоми фізичного та емоційного виснаження. Роль надмірної роботи та стресових ситуацій. Профілактика та подолання професійного вигорання: Важливість саморефлексії та психологічної регуляції. Стратегії відновлення психічного здоров'я. Аналіз випадків. Відпрацювання навичок консультативної роботи.

Тема 6. Методика проведення психологічної консультації.

Лк9 "Методика проведення психологічної консультації (частина 1)" (денна)

Структура процесу психологічного консультування. Задачі першої зустрічі з клієнтом. Консультативний контакт та терапевтичний клімат. Перенесення та контрперенесення у консультуванні та терапії.

Лк10 "Методика проведення психологічної консультації (частина 2)" (денна)

Види вербальних втручань у психологічному консультуванні. Постановка питань. Заохочення. Інформування. Відображення когнітивного змісту. Відображення почуттів; приєднання почуттів до змісту. Конфронтація та зворотній зв'язок. Інтерпретація. Перефразування та узагальнення. Почуття консультанта і саморозкриття, міра відвертості. Пряме керівництво. Підтримка, підбадьорення та заспокоєння.

Лк11 "Методика проведення психологічної консультації (частина 3)" (денна)

Невербальні аспекти комунікації у процесі психологічного консультування. Візуальний контакт та лицьова експресія. Невербальні аспекти мовлення: мовчання та паузи, сльози та плач, сміх та гумор, позіхання. Простір та дистанція при взаємодії. Жести та пози (синхронія взаємодії). Види невербальних послань (підтвердження та повторення, заперечення або заплутування, посилення та акцентування, контроль та регуляція).

Лк12 "Методика проведення психологічної консультації (частина 4)" (денна)

Коучингові технології в роботі організаційного консультуючого психолога. Суть коучингу та його відмінності від інших методів. Застосування коучингу для досягнення цілей організаційного консультанта. Техніки активного слухання та запитань у коучингу. Використання запитань для сприяння саморефлексії та розкриття потенціалу. Структура коучингового сеансу та його етапи. Визначення цілей та обговорення потреб клієнта. Розробка плану дій та підтримка у досягненні цілей. Використання коучингу для розвитку ефективного керівництва. Підвищення лідерської компетентності та самосвідомості. Використання позитивного зворотного зв'язку для стимулювання змін. Роль психолога-коуча у підтримці розвитку та досягненні успіхів клієнтів.

<p>Пр9 "Методика проведення психологічної консультації (частина 1)" (денна)</p> <p>Фази консультування та їх характеристики. Вступна фаза, розвивальна фаза, завершальна фаза. Побудова психологічного контракту та цілей співпраці. Важливість оцінки потреб клієнта Збір анамнезу та визначення основних тем консультування. Розробка індивідуальної стратегії роботи з клієнтом. Встановлення довіри та відкритого спілкування Роль активного слухання та емпатії. Створення безпечного простору для висловлення почуттів. Формування терапевтичного альянсу Взаєморозуміння та визначення спільних цілей. Розуміння поняття перенесення та його ролі. Проектування особистих внутрішніх конфліктів на консультанта. Психологічний аналіз перенесення та його використання. Особисті реакції психолога на клієнта та їх значення. Аналіз випадків. Відпрацювання навичок консультативної роботи.</p>
<p>Пр10 "Методика проведення психологічної консультації (частина 2)" (денна)</p> <p>Робота в групах та аналіз виконаного завдання. Відпрацювання навичок консультативної роботи з акцентом на вербальних втручаннях: постановка питань, заохочення, інформування, відображення когнітивного змісту, відображення почуттів; приєднання почуттів до змісту, конфронтація та зворотній зв'язок, інтерпретація, перефразування та узагальнення, почуття консультанта і саморозкриття, міра відвертості, пряме керівництво, підтримка, підбадьорення та заспокоєння. Аналіз помилок. Формулювання альтернатив.</p>
<p>Пр11 "Методика проведення психологічної консультації (частина 3)" (денна)</p> <p>Робота в групах та аналіз виконаного завдання. Відпрацювання навичок консультативної роботи з акцентом на невербальних втручаннях: візуальний контакт та лицьова експресія, невербальні аспекти мовлення: мовчання та паузи, сльози та плач, сміх та гумор, позіхання, простір та дистанція при взаємодії, жести та пози (синхронія взаємодії), види невербальних послань (підтвердження та повторення, заперечення або заплутування, посилення та акцентування, контроль та регуляція). Аналіз помилок. Формулювання альтернатив.</p>
<p>Пр12 "Методика проведення психологічної консультації (частина 4)" (денна)</p> <p>Відпрацювання навичок консультативної роботи із застосуванням коучингових технологій. Робота в групах. Аналіз помилок. Формулювання альтернатив.</p>

9. Стратегія викладання та навчання

9.1 Методи викладання та навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Кейс-орієнтоване навчання
МН2	Практикоорієнтоване навчання
МН3	Проблемне навчання

Опрацювання матеріалу курсу відбувається у форматі проблемного навчання, що дозволяє студентам здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності (ПРН 11), робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій (ПРН 4). Кейс-орієнтоване навчання забезпечує можливість навчитися розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі,

оцінювати якість (ПРН 5). Практикоорієнтоване навчання дозволяє оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації (ПРН 8), вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності (ПРН 9), комплексно забезпечувати збереження та покращення психічного благополуччя працівників організації у транзитивному суспільстві (ПРН 13).

Освітній компонент забезпечує розвиток soft skills, що корелюють із такими загальними компетентностями: ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК 5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗК 7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК 8. Здатність розробляти та управляти проектами. У ході курсу студенти розвивають вміння ефективно висловлювати свої думки, слухати і розуміти інших, використовувати невербальну комунікацію, працювати в команді, приймати відповідальність за прийняті рішення, встановлювати контакт з іншими, вести діалог та вибудовувати стосунки.

9.2 Види навчальної діяльності

НД1	Виконання практичних завдань
НД2	Аналіз та обговорення кейсів (навчальних/практичних/науково-дослідних)
НД3	Виконання групового практичного завдання

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$82 \leq RD < 89$
Загалом правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$74 \leq RD < 81$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$64 \leq RD < 73$
Виконання задовольняє мінімальним критеріям	3 (задовільно)	$60 \leq RD < 63$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$35 \leq RD < 59$
Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 34$

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок

МФО1 Обговорення та самокорекція виконаної роботи студентами	Щотижня студенти отримують завдання, яке мають самостійно опрацювати та бути готовими використовувати отримані знання під час аудиторних занять.	Наприкінці кожного заняття на 1-8 тижні навчання.	Усне спілкування
МФО2 Проміжне оцінювання виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)	Студенти отримують кейси та завдання, які необхідно виконати з використанням матеріалів кейсу, продемонструвавши володіння навичками консультуючого психолога в організаціях.	Під час аудиторних занять на 9-11 тижні навчання	Усне спілкування
МФО3 Надання зворотного зв'язку про результати перевірки навчальних досягнень здобувачів за матеріалом, що вивчається	Студенти об'єднуються в групи та отримують завдання, виконання якого демонструє вміння провадити психоконсультаційну роботу.	Наприкінці 13-14 тижня навчання	Усне спілкування

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МСО1 Підсумковий контроль: екзамен	Іспит складається з трьох частин: 1) тестові завдання, 2) аналіз готового випадку, 3) рефлексія власного досвіду консультативної роботи, набутого в ході вивчення дисципліни.	За розкладом іспитів.	Електронна пошта
МСО2 Рефлексивні щоденники	Студенти надають самоаналіз своїх професійних компетентностей, вмінь та навичок, формують тректорію подальшого професійного розвитку як консультуючого організаційного психолога.	Наприкінці першого модулю на 8-му тижні.	Усне спілкування.
МСО3 Виконання індивідуального проєкта (підготовка, презентація, захист)	Студенти подають на перевірку готовий індивідуальний проєкт, що пов'язаний з роботою з кейсом.	На 12-му тижні	Усне спілкування.

МСО4 Виконання групового проекта (підготовка, презентація, захист)	Студенти презентують готовий груповий проект, що пов'язаний з демонстрацією вмінь та навичок консультуючого психолога в організації.	На 15-16 тижні	Усне спілкування.
МСО5 Короткий конспект	здійснюється оцінка активності студентів при підготовці до аудиторних занять	На 9 тижні по закінченню 1-го модуля.	Електронна пошта

Контрольні заходи:

		Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
2 семестр		100 балів		
МСО1. Підсумковий контроль: екзамен		40		
		40	25	Ні
МСО2. Рефлексивні щоденники		6		
		6	3	Так
МСО3. Виконання індивідуального проекту (підготовка, презентація, захист)		10		
	2x5	10	6	Так
МСО4. Виконання групового проекту (підготовка, презентація, захист)		24		
	2x12	24	14	Ні
МСО5. Короткий конспект		20		
	4x5	20	12	Так

Здобувач зобов'язаний своєчасно готуватися та здавати всі види контрольних заходів. Перескласти контрольний захід дозволяється у випадку відсутності мінімального балу та за наявності поважної причини (документальне підтвердження). У випадку невчасного складання контрольного заходу без поважної причини (документальне підтвердження) до отриманого результату застосовується коефіцієнт 0,7. Передача іспиту не передбачена. У процесі підсумкового сумативного оцінювання результатів навчання враховуються результати неформального/інформального навчання здобувачів за тематикою навчальної дисципліни, зокрема проходження он-лайн курсу на платформі Coursera, навчання доказовим практикам у профільних психотерапевтичних об'єднаннях.

11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
ЗН2	Технічні засоби (кінофільми, радіо- і телепередачі, звуко- і відеозаписи та ін.)
ЗН3	Бібліотечні фонди

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Cooper, C. (Ed.). (2019). <i>Current Issues in Work and Organizational Psychology</i> (2st ed.). Routledge.
2	Junkers (Ed.). (2023). <i>Living and containing psychoanalysis in institutions : psychoanalysts working together</i> . Routledge.
3	Lowman, & Cooper, S. E. (2018). <i>The ethical practice of consulting psychology</i> (First edition.). American Psychological Association.
4	Vandaveer, & Frisch, M. H. (2022). <i>Coaching psychology : catalyzing excellence in organizational leadership</i> . American Psychological Association.
5	Васьківська, С. В. (2019). <i>П'ять вимірів психологічного консультування: навчальний посібник</i> . Київ, Ніка-центр, 400.
Допоміжна література	
6	Green, Boniwell, I., & Smith, W.-A. (Eds.). (2021). <i>Positive psychology coaching in the workplace</i> . Springer.
7	Lowman. (2016). <i>An introduction to consulting psychology: Working with individuals, groups, and organizations</i> . American Psychological Association. https://doi.org/10.1037/14853-000
8	Грубі, Т. В., Карамушка, Л. М., & Бондарчук, О. І. (2019). <i>Методики дослідження перфекціонізму, трудоголізму та прокрастинації особистості: методичний посібник</i> .
9	Методичні вказівки до практичних і самостійних робіт з дисципліни «Основи консультування та кризові ситуації» / укладач Л.О. Колісник. Суми : Сумський державний університет, 2019. 41 с.
10	Міненко, О., & Мамчур, І. (2022). Теоретичний аналіз значення особистісних якостей організаційного психолога у його професійній діяльності. <i>Психологія: реальність і перспективи</i> , (19), 40-48.
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
11	Effective Communication in the Globalised Workplace https://www.coursera.org/specializations/effective-communication
12	Технології роботи організаційних психологів : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. та слухачів ін-тів післядипломної освіти / за наук. ред. Л. М. Карамушки. Київ : ІНКОС, 2005. 366 с. http://www.info-library.com.ua/books-book-148.html